

ایدز در کودکان

ایدز یکی از معضلات مهم بهداشتی در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته است. اگرچه با اقدام‌های درمانی جدید بروز عفونت ایدز در نوزادان آمریکا و کشورهای غربی رو به کاهش است ولی طبق آمارهای موجود اکثر کودکان آلوده به ایدز در کشورهای در حال توسعه به دنیا می‌آیند. شایعترین راه ابتلا کودکان به این عفونت، انتقال در حین زایمان است. با انجام درمان پیشگیری کننده حین زایمان میزان انتقال عفونت به کودکان به میزان قابل توجهی کاهش می‌یابد.

تعداد کودکان آلوده به ایدز در جهان در سال ۲۰۰۰ تعداد پنج تا شش میلیون نفر بوده است. اثرات اجتماعی HIV بر کسی پوشیده نیست و این تأثیر به خصوص بر روی کودکان روشن تر است.

ایدز در کودکان اولین بار در سال ۱۹۸۲ توسط مرکز پیشگیری و کنترل بیماری‌ها در آمریکا گزارش شد. با توجه به معیارهای بالینی و ایمونولوژیک در سال ۱۹۹۴ طبقه‌بندی جدیدی ارائه شد. با افزایش شیوع عفونت HIV و ایدز در بالغین به خصوص زنان در سن باروری، شیوع بیماری در کودکان آمریکا و سایر قسمت‌های جهان رو به فزونی گذاشت.

انتقال HIV از طریق جنسی، تجویز خون و مشتقات خونی آلوده و ورتیکال صورت می‌گیرد. شایع‌ترین راه ابتلای کودک به عفونت اچ آی وی انتقال ورتیکال (از مادر آلوده به کودک) است که تقریباً تمام موارد عفونت‌های جدید فقط از این طریق ایجاد می‌شوند.

انتقال ورتیکال ممکن است قبل از زایمان (داخل رحمی)، موقع زایمان و یا بعد از زایمان صورت گیرد. میزان انتقال عفونت از مادر به کودک در جوامع مختلف فرق می‌کند. این میزان در آمریکا ۱۲ تا ۳۰ درصد، در تایلند ۱۹ تا ۲۴ درصد و در آفریقا ۲۵ تا ۵۲ درصد است.

بیشترین آلودگی کودکان در موقع زایمان و نحوه انتقال، تماس با خون و ترشحات واژینال آلوده به ویروس در کانال زایمانی است. مطالعات نشان داده اند که در دوقلوها، قل اول سه برابر بیشتر از قل دوم به اچ آی وی آلوده می شود که به دلیل تماس طولانی تر قل اول در کانال زایمانی است.

عوامل خطر موثر بر روی میزان انتقال ورتیکال عبارتند از: زایمان زودرس (سن حاملگی کمتر از ۳۴ هفته)، وزن کم موقع تولد، کم بودن میزان CD4+ مادر (کمتر از ۲۹ درصد) و استفاده از داروی وریدی همگام حاملگی.

مهمترین عامل موثر، پارگی کیسه آب بیشتر از چهار ساعت است به طوری که میزان انتقال اچ آی وی دو برابر می شود.

میزان انتقال در خانم هایی که قبل از حاملگی مبتلا به عفونت HIV شده اند ۱۴ درصد و در مبتلایان به عفونت بعد از حاملگی ۲۹ درصد است.

میزان انتقال عفونت از طریق خون و مشتقات آلوده آن در کودکان ۳ تا ۶ درصد است که خوشبختانه با کنترل محصولات خونی از نظر ویروس HIV این میزان کاهش یافته است. موارد انتقال جنسی در کودکان نادر است.

علائم بالینی

علائم بالینی عفونت HIV در شیرخواران و کودکان متفاوت است. معاینه فیزیکی بیشتر شیرخواران در موقع تولد طبیعی است. شکایت اولیه ممکن است شامل موارد زیر باشد: لنفادنوپاتی، بزرگی کبد و طحال، تاخیر رشد، اسهال مزمن و راجعه، پنومونی، برفک دهان، سوء تغذیه، عفونت های مکرر باکتریال، تورم مزمن پاروتید و علائم عصبی پیش رونده.

تمام نوزادان متولد شده از مادر مبتلا به اچ آی وی، در هنگام تولد تست های آنتی بادی مثبت دارند که در اکثر آنها در بین ۶ تا ۱۲ ماهگی منفی می شود. با توجه به اینکه در تعداد کمی از شیرخواران آنتی بادی مادری منتقل شده از جفت تا ۱۸ ماهگی باقی می ماند، لذا تست های تشخیصی بیماری قبل از ۱۸ ماهگی به کار گرفته نمی شود.

درمان

درمان کودکان مبتلا به اچ آی وی شامل ارزیابی‌های مستمر، ایمونیزاسیون، درمان عوارض شایع، درمان درد، درمان شیرخواران به دنیا آمده از مادر آلوده به اچ آی وی و درمان دارویی ضد ویروس اچ آی وی است. کودکان آلوده باید تحت مراقبت دقیق تر قرار گیرند.

اگرچه برخی از واکسن‌ها ممکن است به طور گذرا باعث افزایش ویروس اچ آی وی شوند، ولی این مسئله مانعی برای واکسیناسیون نیست. عوارض شایع بیماری شامل اختلال‌های هماتولوژیک، عوارض گوارشی، ریوی، کاردیومیوپاتی و آنسفالوپاتی است. در صورت وجود کم‌خونی باید علت آن مشخص شود. عواملی مانند کمبود آهن، اسید فولیک، ب ۱۲، همولیز با منشأ ایمنی، خونریزی، مصونیت دارویی، مهار مغز استخوان به علت ویروس HIV و سایر علل عفونی و بدخیمی‌ها باید ردیابی شوند. در صورت فقر آهن، تجویز آهن روزانه به میزان ۶ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم

وزن بدن و در صورت وجود عفونت پاروویروس، تجویز ایمنوگلوبین وریدی موثر است. تسکین درد بیماران با داروهای مختلف انجام می شود. درد خفیف با استامینوفن و آسپرین، دردهای متوسط با استامینوفن یا آسپرین همراه با کدئین تسکین می یابد و در دردهای شدید به داروهای ذکر شده مرفین یا متادون اضافه می شود.

پیشگیری

بهترین راه جلوگیری از انتشار HIV پیشگیری است. برنامه های آموزشی همراه با اطلاع رسانی وسیع در پیشگیری از انتشار عفونت در جامعه کمک بزرگی می نماید. پیشگیری از انتقال جنسی، شغلی (همانند دندان پزشکی) و درمان دارویی حین زایمان از اهمیت ویژه ای برخوردار است.